

NAUSIKAÁ

Byl tedy Odysseus v zemi Faiáků, jimž vládl král Alkinoos. Ten měl pět synů a překrásnou dceru Nausikau. Do její ložnice vstoupila jedné noci Athéna v podobě její přítelkyně, kterou měla Nausikaá ve veliké oblibě. Vešla jako vánek a ubírala se k dívčinu lůžku. Skláněla se nad spící princeznou a šeptala:

„Pročpak, Nausikao, nedbáš o přípravy k svému sňatku? Vždyť svatba není už daleko a jen se podívej do komory! Leží tam všechna tvá roucha bez péče, ale ty přece musíš mít krásné šaty a stejně i ti, kteří tě povedou! Co lidí se pak na tebe bude dívat a co by si pomyslili? Když však je dívka jako květinka, má všude dobrou pověst a z toho se radují otec i matka. A proto pěkně brzy ráno vstaneme a půjdeme prát. Já půjdu s tebou a pomohu ti, abys měla všechno co nejdříve v pořádku. Tolik vynikajících mužů z celé země se o tebe uchází! Jak říkám, jak se ráno rozední, popros otce, aby ti dal zapřáhnout vůz, naložíme všechno prádlo i koberce a pojedeme. Vždyť i pro tebe bude pohodlnější jet než jít pěšky.“

Po těch slovech bohyně zase jako vánek zmizela. Vzala na sebe opět svou podobu a vznášela se na Olymp.

Noc minula. Rozjasnilo se a rodil se krásný nový den. Nausikaá se probudila a začala přemýšlet o tom zvláštním snu. Pak se ubírala palácem, aby se uviděla s rodiči. Matku zastihla u krbu, ale otec jí málem odešel. Vycházel právě ze dveří a šel na sněm.

Nausikaá ho rychle zachytila a pravila:

„Milý tatíčku, nedal bys mi zapřáhnout pěkný vysoký vozík, abych si odvezla k řece vyprat prádlo a roucha? Máš přece mimo mne ještě pět synů, a i ti se radují, mají-li čistý oděv, zvláště když jdou do plesu. A já mám to všechno na starosti.“

Domluvila a po očku se dívala na otce. Stud jí bránil, aby se zmínila o brzkém sňatku. Otec to však dobře tušil, a proto jí odpověděl: „Nic ti neodepřu, milá dcero! Půjčím ti vůz i mezky a jen si jeď! Sluhové to všechno připraví a připevní na vůz košatinu na prádlo.“

Pak zavolal na sluhy a ti hned vykonali, co jim uložil.

Nausikaá zatím vynášela z komnaty šatstvo a prádlo a rovnala je na vůz. Matka jí připravila na cestu zásobu jídla a nezapomněla ani na víno a na vonný olej na mazání těla. Když bylo vše hotovo, sedla si Nausikaá na vůz, uchopila opratě a bičíkem švihla mezky. Ti se dali do běhu a pádili jak o závod. Nausikainy družky běžely za vozem.

Brzy dojelely na břeh řeky, kde byly prádelny. Vypřáhly mezky a zahnal je o kousek dál, aby se popásali na břehu. Samy nesly z vozu prádlo a donesly je k vodě. Vyprané kusy pak prostíraly na výsluní na břehu.

Když byly dívky se vším hotovy, umyly se v moři a natřely se olejem. Potom si sedly do trávy, aby se posilnily jídlem a pitím a vyčkaly, než prádlo úplně uschne. Aby si ukrátily dlouhou chvíli, začaly si hrát s míčem. Nausikaá se chopila míče první. Byla krásná a ztepilá jako Artemis, bohyně lovu, když kráčí po hřebenech horských a vyniká krásou nad půvabnými nymfami, jež ji provázejí; snadno ji každý pozná, ač jsou všechny krásné.

A jak tak držela Nausikaá míč, hodila jím po jedné z dívek. Netrefila ji však a míč sletěl do vody. Dívky se lekly a hlasitě vykřikly. A ten křik probudil ze spánku Odyssea.

Pomalů se probíral, posadil se na lůžku a přemýšlel, kde vlastně je. Za nic si nemohl uvědomit, jak se sem dostal do té houštiny, jak to, že leží na suchém listí a nezápasí o život na mořských vlnách. Ulekl se, kde se octl. Což když tu na ostrově žijí lidé, vlastně lidojedi, jako byl Polyfémos nebo divocí Laistrygoni? Ale to byl přece ženský výkřik, jež zaslechl, hlas dívek, nejspíše horských nymf nebo rusalek, které tančí u pramenů řek. Nebo tu jsou dokonce lidé pohostinní a neublíží mu? Co naplat, musí se o tom sám přesvědčit.

Vylezl z křoví a ulomil si listnatou větev, aby zakryl nahotu těla. Vykročil rázně vpřed jako horský lev, který jde za kořistí, když ho trápí nesnesitelný hlad.

A hle, odkud byl ten výkřik! Na louce plno dívek. Ale jak ho spatřily, vylekaly se a rázem se rozprchly, jako když do vrabců strelí. Každá utíkala jinam.

Jediná Nausikaá se nelekla a neutekla. Athéna jí vložila do srdce odvalu a zbavila ji vši bázně. Stanula klidně a dívala se na Odyssea, který se k ní blížil.

Odysseus uvažoval, co by měl udělat. Má kleknout před tou dívkou na zem, objímat jí nohy a prosit ji, aby mu dala nějaké šaty a ukázala mu cestu do města, či se toho nemá odvážit a má ji prosit jen tak zdálky? Vždyť by se mohla zlobit, kdyby se jí dotkl v té hrozné podobě. Jak asi vypadá? Umazaný, opuchlý, zarostlý a ke všemu nahý!

I rozhodl se, že poprosí statečnou dívku jen zpozzdáli:

„Smiluj se, paní, ať jsi kdokoli. Nejsem si jist, jsi-li vskutku jen smrtelná žena, či nějaká bohyně. Spíš bych řekl, že jsi bohyně, vždyť se podobáš postavou i krásou panenské Artemidě! Jsi-li však přece jen jedna ze smrtelných žen, jak musejí být nevýslovně šťastni tví rodiče i bratři! Jakou radostí se jim rozechvívá srdce, když vidí, jak takový květ jde do kola k tanci! A jistě nejšťastnějším ze všech lidí bude ten, kdo si tě jednou odvede domů jako svou ženu! S úžasem na tebe hledím. Ještě nikdy jsem nespatrił takového člověka, jako jsi ty. Proto se bojím jít k tobě blíž, obejmout tvé nohy a prosit tě o pomoc, ač zármutek na mne doléhá. Dvacet dní tomu bylo včera, co jsem se zmítal na vlnách mořských v stálém nebezpečí smrti. Vichr mě hnál z ostrova Ógygia a přihnal mě až sem. A jak tuším, ani tady se mé strasti neskončí.

Slituj se nade mnou, paní! Mnoho jsem zakusil a ty jsi první, na niž se nyní obracím. Vždyť nikoho z lidí tu neznám! Dej mi nějaký šat, abych se trochu přioděl, a pak mi ukaž cestu do města! A já ti za to budu nadosmrti vděčný a vždy ti budu žehnat. Ať bozi vyplní každé tvé přání, i to nejskrytější! Ať dostaneš jednou krásného muže a dům a ať vám bohové dají trvalou svornost, nejvzácnější dar v manželství. Vždyť nic krásnějšího na světě není, než když se žena a muž dobře spolu snášejí, ve všem se shodnou a dobře spolu hospodaří. Jejich přátelé se z toho radují, nepřátelům je to trnem v oku, ale oni sami nejvíc poznají, co mají!“

Nausikaá pozorně vyslechla trosečníka a pravila:

„Cizinče, zdá se mi, že jsi moudrý a dobrý člověk. Věz však, že jedině Zeus, vládce Olympu, rozdává štěstí nám lidem, dobrým i zlým, jak se mu kdy líbí. Snad tobě prisoudil trpět, musíš tedy všechno statečně snášet. Ale teď, když přicházíš do našeho města, nic ti nebude chybět. Dostaneš šat i vše ostatní, co by dostal i kterýkoli jiný těžce zkoušený prosebník, který by k nám zavítal a obrátil se na nás.

Ráda ti ukáži cestu a povím ti jméno našeho národa. Bydlí zde Faiáci a já jsem dcera jejich krále Alkinoa. Jmenuji se Nausikaá a vítám tě u nás!“

Po těch slovech zavolala na své družky:

„Stůjte, milé družky, a nebojte se! Neutíkejte již a vraťte se ke mně! Nepřišel to člověk zlý, nýbrž ubohý trosečník. A víte přec, že hosté a žebráci jsou od bohů a že i malý dárek je jim milý. Vraťte se již a přineste cizinci jídlo a nápoj a ukažte mu místo chráněné před větry, aby se mohl umýt.“

Družky se tedy vrátily a vykonaly, co jim Nausikaá uložila. Ukázaly Odysseovi chráněné místo, přinesly mu sukni, plášť a vonný olej a vzdálily se.

Kdopak by dovedl vylíčit, s jakou radostí a s jakou chutí si Odysseus omýval mořský kal z celého těla, z obličeje i z vlasů! Když se čistě umyl a natřel olejem, oblékl si šat, jež mu dala královská dcera. A ani tentokrát, když už byl v bezpečí, ho nespustila Athéna z mysli. Učinila jej krásnějším a statečnějším a ozářila ho božským půvabem.

Odysseus odešel stranou a sedl si na břeh. Zářil krásou. S podivem se naň dívala Nausikaá a pravila dívkám:

„Podívejte se, družky, jak je ten cizinec krásný! Jako bůh! A dříve vypadal tak ohyzdně. Kéž by se takový muž stal jednou mým chotěm, kéž by se mu zalíbilo zůstat zde! Ale teď nemeškejte a podejte hostu jídlo a pití!“

Odysseus jedl a pil bez pobízení, jak by ne, když kolik dní neměl v ústech ani sousto! Dívky zatím skládaly prádlo na vůz. Když všechno naložily, obrátila se Nausikaá na Odyssea a vybídla ho:

„Cizinče, teď již povstaň a půjdeme do města. Chci tě zavést do domu svého slavného otce a tam se seznámíš s nejpřednějšími muži našeho národa. Ale poslyš mou radu a udělej tak, jak ti řeknu: Pokud pojedeme mezi poli a lučinami, jdi s dívkami za vozem a já vás povedu. Ale až přijdeme k městu s vysokými hradbami, zastav se a nechod dál s námi! Lidé jsou zlí a leckdo by tě mohl pomluvit, až by mě s tebou viděl, i kdyby byl horší než já. Pak by si lidé říkali: S kým to asi Nausikaá jde? Je to muž nadmíru krásný a velký, kdepak ho asi našla? Toho si jistě vezme za manžela. Třeba je to nějaký trosečník, kterého sem zahrnala bouře. A přitom si domácích mládenců vůbec nevšímá, ač se jich tolik o ni uchází! A právě ti nejvzácnější! Takhle by se pak mluvilo a mne by leckdo tupil. Vždyť i já mám za zlé dívkám, stýkají-li se s muži ještě před sňatkem.

A ještě dej pozor: u cesty uvidíš krásný háj bohyně Athény, teče tam

potůček a kolem něho jsou louky. Tam má otec vinici, je to kousek od hradeb. Na tom místě si sedni a čekej, co bychom asi dojely do města a došly domů. Teprve potom vstaň a jdi do města. Tam se pak zeptáš, kde je dům krále Alkina. Každý ho zná a každé malé dítě ti ho ukáže. A až přijdeš do našeho paláce, projdi rychle komnatou a vyhledej nejdříve mou matku. Sedí u krbu a v paprscích ohně přede a tká. Blízko matky je křeslo mého otce. Sedí na něm jako nebeštan a popíjí víno. Toho si zatím nevyšmej a obejmi nohy mé matky. To učiň, chceš-li se brzy k své velké radosti navrátit domů.“

Takové rady dala Nausikaa Odysseovi, pak švihla bičíkem mezky a ti se dali do klusu. Řídila je dobře a s rozvahou, aby dívky s Odysseem stačily pěšky.

Slunce zapadlo, když přijeli k háji. Tam si Odysseus sedl a modlil se k Athéně, aby ho Faiákové vlídně přijali. A bohyně ho vyslyšela, neboť připravovala jeho návrat do vlasti.

Zatím Nausikaa s dívkami dojela do města a zastavila před královským palácem. Bratři se shlukli kolem ní, vypřáhli mezky a odnášeli z vozu prádlo domů. Nausikaa kvapila do své ložnice. Její někdejší pěstounka jí rozdělala oheň a uchystala jídlo.

Asi tou dobou Odysseus vstal a ubíral se k městu. Athéna ho obestřela hustou mlhou, aby ho nikdo neviděl a neptal se ho, kdo je. Ale když už měl vkročit do města, vyšla mu vstříc v podobě mladé dívky a měla v ruce konev na vodu. Zastavila se před Odysseem a ten se jí zeptal: „Milé dítě, neukázala bys mi cestu ke královskému paláci? Přicházím zdaleka a nikoho tu neznám.“

Dívka jiskrných zraků mu odpověděla:

„Pojď, milý hoste, ukážu ti ráda cestu a dovedu tě tam. Ale už si nikoho nevyšmej a nikoho se na nic neptej.“

Šli středem města a nikdo Odyssea neviděl. Když se blížili ke královskému obydlí, pravila dívka:

„Tak vidíš, hoste, to je ten dům! Jdi jen bez obav dovnitř a najdeš tam krále a královnu, ale nejdříve se obrať na královnu! Komu je ona nakloněna, ten s její pomocí dosáhne všeho, oč žádá. Král i lid si jí velmi váží a uctívá ji jako bohyni. Kamkoli se ubírá, všude ji provází přízeň a úcta. Vždyť i sváry mezi lidmi urovnává a sklízí odevšad vděk. Získáš-li si její přízeň, brzy se vrátíš do drahé otčiny.“

JEDINÁ NAUSIKAA SE NELEKLA A NEUTEKLA.